

Dilemmalogica

Verschil mag er wezen

Repeterende patronen

Genieten van weerstand (2012)	Transactiekosten-theorie (Nooteboom)	Dilemmaloga (2018)
Inleven	Contact	Erkenning
Herformuleren	Contract	Ordering
Overeenkomen	Control	Perspectief

Van of-of naar en-en

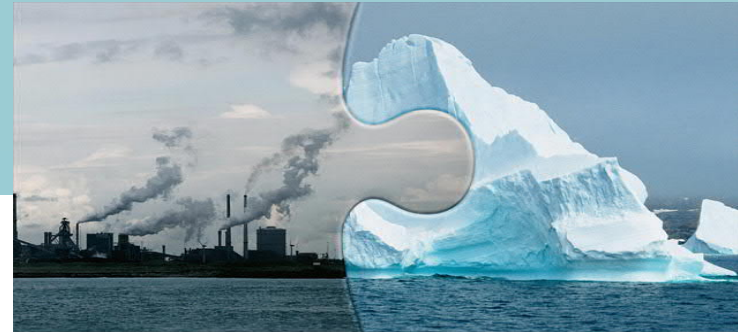
Aldus de minister-president

“Waar we het in de Trêveszaal nu dus met elkaar over hebben, is hoe we u en de rest van Nederland meer en eerder mee kunnen nemen in al die afwegingen en dilemma’s.

Ik wil dat rotwoord ‘kloof’ vandaag graag vermijden, maar begrip begint wel bij inzicht, bij duidelijkheid. En ik steek de hand in eigen boezem.

We moeten het veel vaker aandurven om wel te laten zien wat er allemaal in die worstjes zit.”

(Toespraak bij 60-jarig jubileum Nederlands Genootschap van Hoofdredacteuren 12 april 2019)

What's new?

Werken bij **bet Rijk** Als je verder denkt
www.werkenbijhetrijk.nl

Ne Jupiter quidem omnibus

Zelfs Jupiter kan het niet iedereen
naar de zin maken

SORRY...

De aanleiding (versie 1)

- SG's: kramp rond open(baar)heid

'WOB-verzoeken zijn vaak uitgestelde transparantie'

- Maak contact over de opgave (i.p.v. oplossingen)

Veronderstelling: zelf 'openbaren' versterkt gezag

- Dilemmalogica: redeneerlijn van de afweging

'Ik dacht dat dit een nieuw RVD-trucje was' (ont-spin!)

De aanleiding (versie 2)

Aansluiten en perspectief bieden...

Erken de zorgen

Privacy is dus in het geding
Het moet hier natuurlijk wel veilig zijn

Orden de zienswijzen

Eerlijk verhaal a.u.b., niet eenzijdig pluggen (schort je doelredenering op)
100% veiligheid en 100% privacy gaan niet samen, dus...

Help (nieuwe) ruimte te zien

Kwaliteitsframe: zo kunnen professionals hun werk niet doen
Waarborgen: maatwerk, toetsing, verantwoording, bewaartermijnen

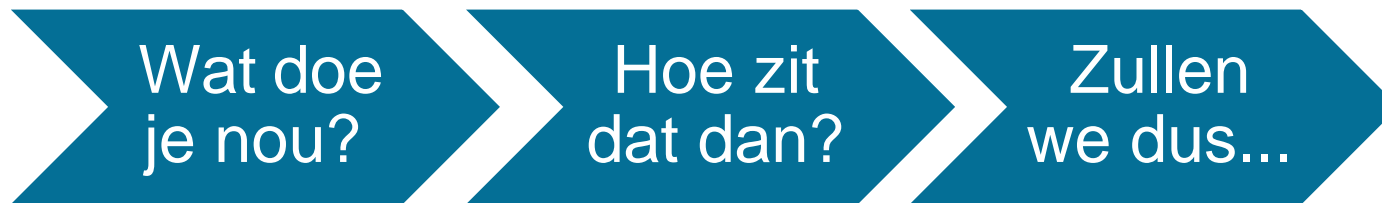

Procedurele rechtvaardigheid

“Burgers of bedrijven
die de overwegingen van de overheid kennen,
zien de overheid eerder als legitiem
en zijn meer bereid de regels na te leven”

(Tyler & Lind; Van den Bos)

Benut basale welwillendheid (compliance)

Doorzie de gelaagdheid

SYSTEEM 1

Intuïtief
Snel
Automatisch

95%

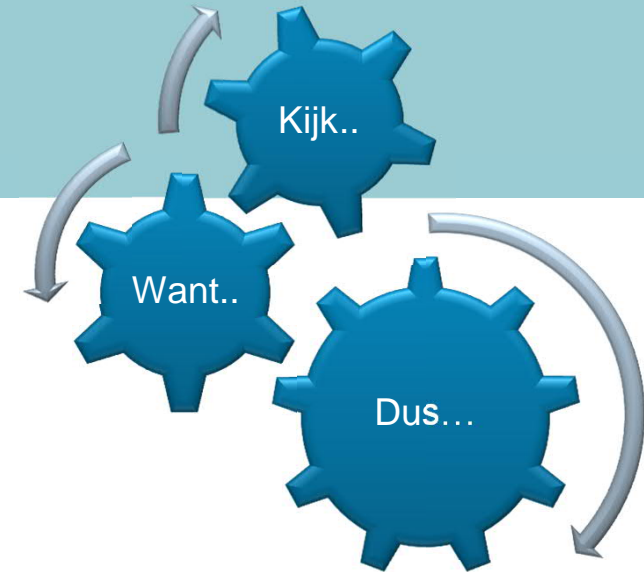

SYSTEEM 2

Rationeel
Traag
Weloverwogen

5%

Bron: Daniel Kahneman 'Thinking fast & slow'

Dilemmalogica

Erkenning van zorgen

1. Wie doen ertoe en waar verlangen ze naar?
2. Welke belangen, waarden en voorkeuren vragen aandacht?

Ordering van zienswijzen

3. Wat zijn dominante proposities (uitersten, bandbreedte)?
4. Hoe herkennen we - ook - wat bindt (common ground)?

Perspectief op actie

5. Welk potentieel kunnen we aanspreken (waarden, stappen) ?
6. Wat gaat wie doen (story & telling)?

Mensbeelden (intermezzo)

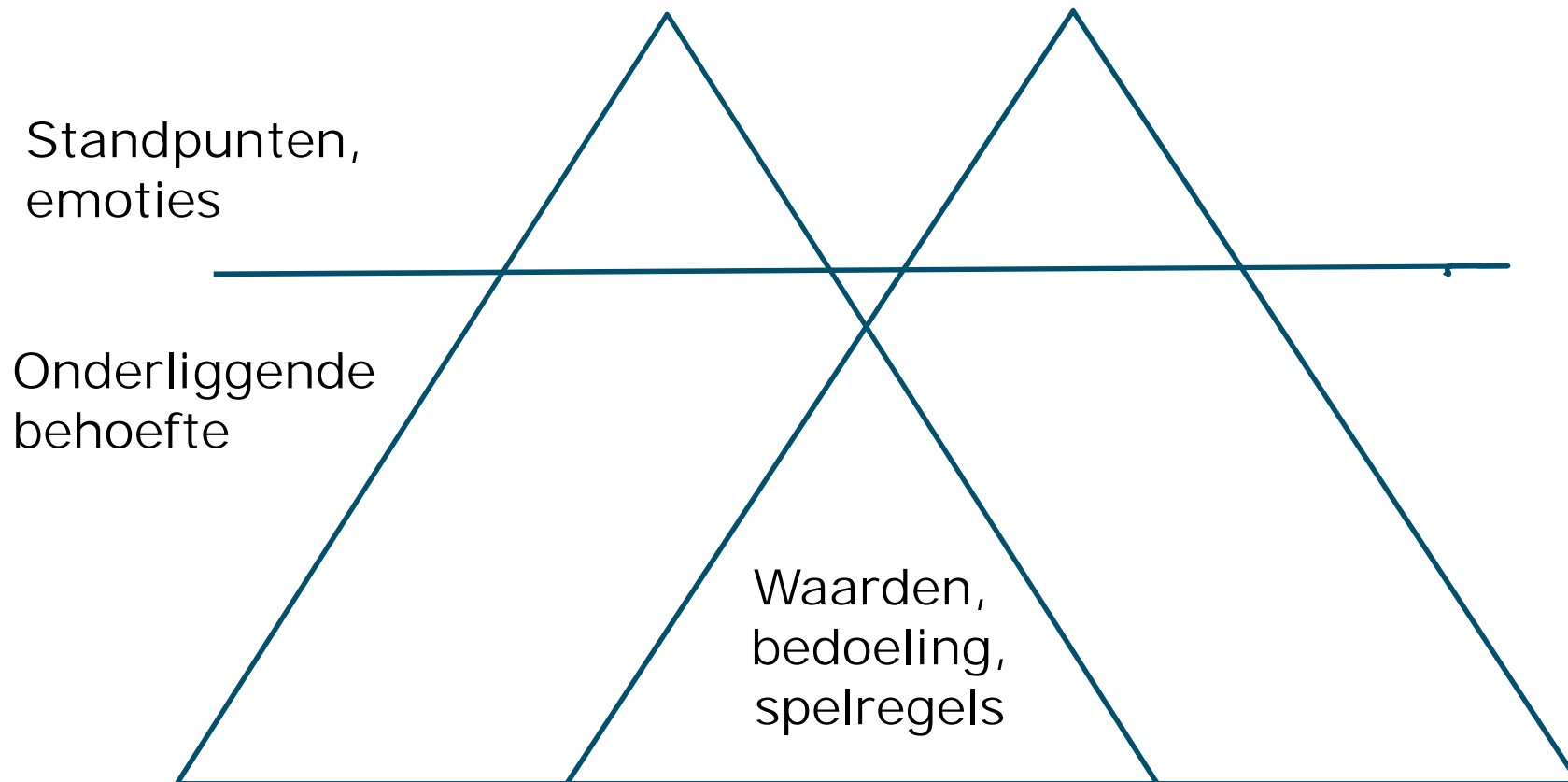
'Wie ergens tegen is,
is ook ergens voor'
(Emmanuel Levinas)

'Inter-esse'
(Hannah Arendt)

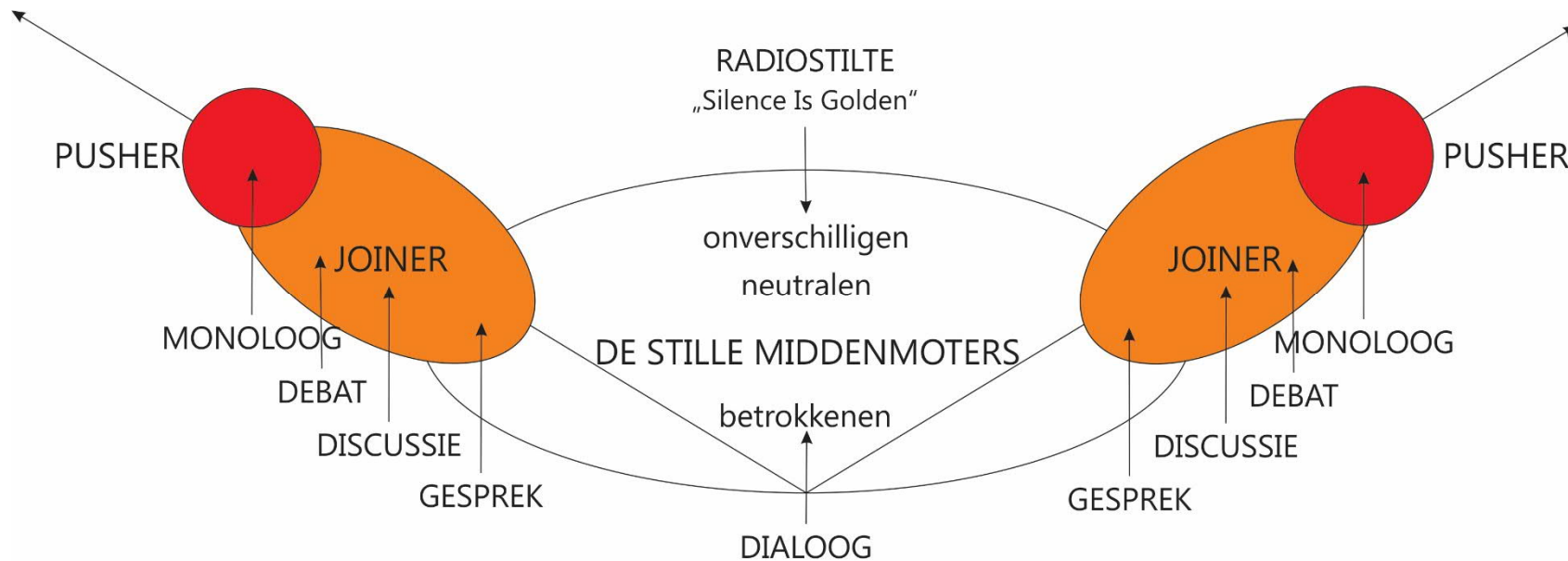
'Zit er iets tussen?'

(Gebaseerd op Brughmans, Paradoxaal leiderschap, 2017)

‘Wie luistert er wel?’

(Brandsma, Polarisatie, 2017, zie ook Schweigespirale Noelle-Neuman, 1980)

'Dilemmabestendig arrangement'

	Optie 1	Optie 2
Voordelen		
Nadelen		

- Voordelen van beide opties combineren
- Nadelen neutraliseren of minimaliseren

(Bron: Van Twist e.a., In dilemma's durven denken, 1998)

Stelselherziening: hybride of big bang

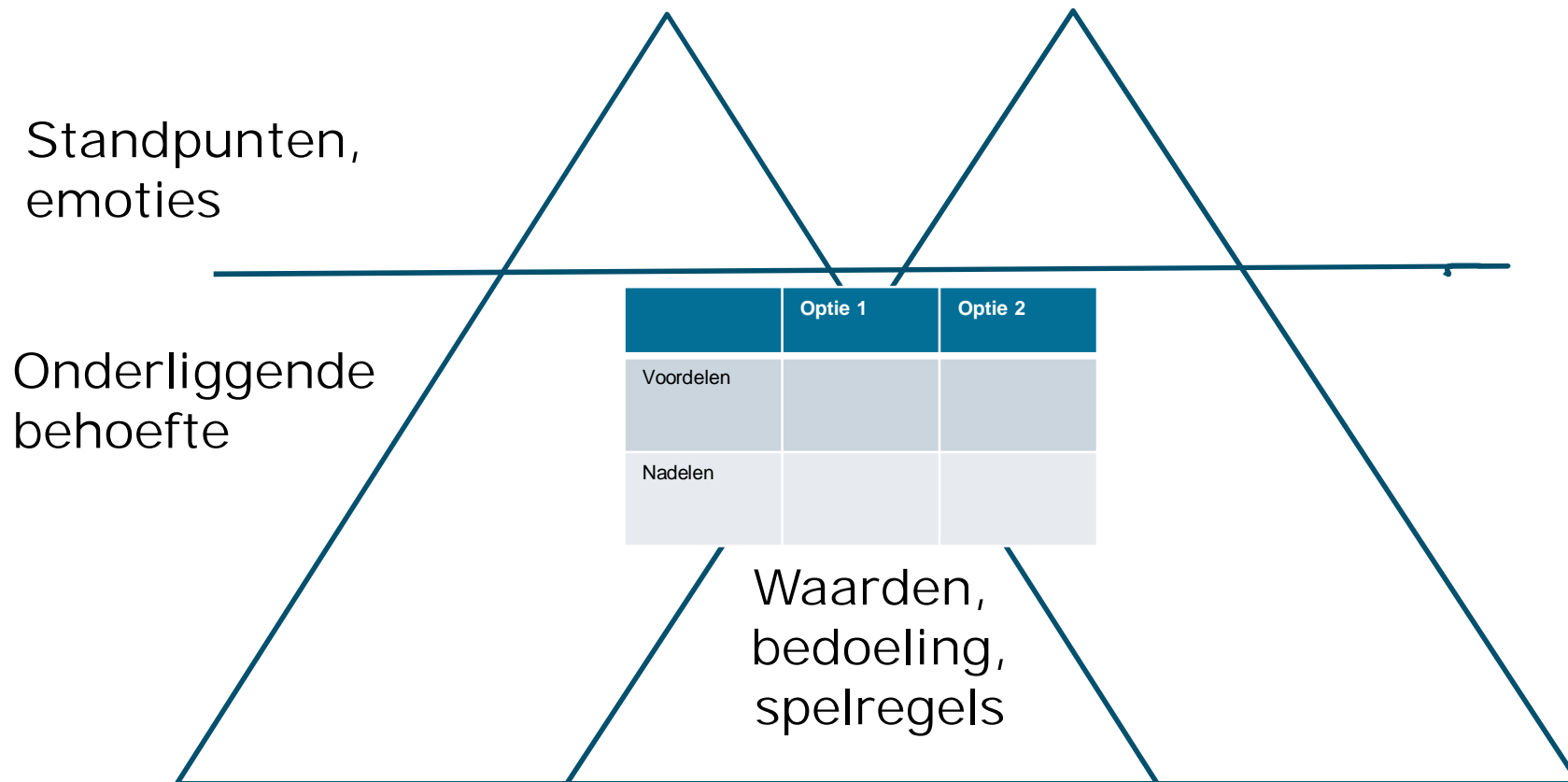
	Hybride	Big bang
Voordelen	Voor elck wat wils	Heldere boodschap
Nadelen	Minder krachtig	Iedereen in de gordijnen

Dilemmabestendig arrangement:

Frontstage duizend bloemen, backstage militaire operatie

'Zit er iets tussen?'

(Gebaseerd op Brughmans, Paradoxaal leiderschap, 2017)

Dilemmalogica

Erkenning van zorgen

1. Wie doen ertoe en waar verlangen ze naar?
2. Welke belangen, waarden en voorkeuren vragen aandacht?

Ordering van zienswijzen

3. Wat zijn dominante proposities (uitersten, bandbreedte)?
4. Hoe herkennen we - ook - wat bindt (common ground)?

Perspectief op actie

5. Welk potentieel kunnen we aanspreken (waarden, stappen) ?
6. Wat gaat wie doen (story & telling)?